

Dansen in het donker

Van René Appel verscheen eveneens
bij Ambo|Anthos uitgevers

<i>De derde persoon</i>	<i>Spanning & Retourtje Hato</i>
<i>Geweten</i>	<i>De advocaat</i>
<i>Loverboy</i>	<i>De kortste nacht</i>
<i>Schone handen</i>	<i>Verzwegen</i>
<i>Weerzin</i>	<i>Joyride & andere</i>
<i>Hittegolf</i>	<i>spannende verhalen</i>
<i>Van twee kanten</i>	
<i>Goede vrienden</i>	<i>Amsterdam noir</i>
<i>Omnibus: De derde persoon, Zinloos geweld, Schone handen</i>	<i>(Samengesteld door René Appel & Josh Pachter)</i>

Meld je aan voor onze nieuwsbrief om op de hoogte te blijven van
de nieuwste boeken van Ambo|Anthos uitgevers via
www.amboanthos.nl/nieuwsbrief.

René Appel

Dansen in het donker

Ambo|Anthos
Amsterdam

ISBN 978 90 263 4566 1

© 2018 René Appel

Omslagontwerp © Wil Immink Design

Omslagillustratie © iStock

Foto auteur © Tessa Posthuma de Boer

Verspreiding voor België:

Veen Bosch & Keuning uitgevers nv, Antwerpen

‘Maar eigenlijk is het helemaal niet ons lot de wegen te kennen. Het is juist ons lot ze níét te kennen. We komen niet op de wereld om antwoorden te vinden, maar om vragen te stellen.’

Uit: Robert Seethaler, *De Weense sigarenboer*

Blik op oneindig, verstand uitgeschakeld

Inge twijfelt, al ruim een uur. Er zijn twee mogelijkheden: naar bed gaan of hier in de huiskamer blijven wachten tot Andreas terugkomt. Haar pogingen om hem tegen te houden bleken vruchteloos. Ze kon praten tot ze een droge mond en een schorre keel had, maar tegenover zijn dovemansoren was het verspilde moeite. Hij zei vrijwel niets, maar aan die zwijgzaamheid was ze gewend, zeker de laatste twee, drie jaar. ‘Het is dus afgelopen.’ Zo vatte hij het samen. ‘Voorgoed afgelopen.’ Zijn eerste blik van puur ongeloof maakte plaats voor berusting. Ze kon het niet aanzien hoe hij erbij zat. Ze wendde haar hoofd af, zoals ze laatst een andere kant uit keek toen een scootrijder een voetganger op het zebrapad omverreed. Een schreeuw, bloed, omstanders die te hulp schoten, maar Inge fietste zo hard door dat ze op een volgende kruising bijna door rood reed terwijl er van de andere kant een auto kwam.

‘Nee, dat kan niet. Zeg dat het niet zo is.’ Die woorden herhaalde hij twee, drie keer, alsof zijn vocabulaire was uitgeput. ‘Zeg dat het niet waar is.’ Misschien was het pijnlijkste voor hem dat het om een collega ging, weliswaar uit een andere sectie, maar het was een man die hij kende, die hij regelmatig zag,

met wie hij collegiaal omging binnen de muren van de school. Het was niet zomaar bedrog; het was verraad van de ergste soort, dat bij haar een heftig gevoel van schaamte opriep. Toch wist ze dat ze open kaart moest spelen. Aan de dubbelhartige of misschien eerder lafhartige manier waarop ze nu al bijna een jaar leefde, moest definitief een einde komen. 'Ik wil eerlijk tegen je zijn. Dit duurt al veel te lang.' Daar reageerde Andreas niet op. 'Jij kunt natuurlijk hier blijven wonen, met Finn en Olaf. We regelen iets, co-ouderschap of zo.'

'De jongens hebben mij niet meer nodig, die gaan hun eigen gang.'

Ze wierp tegen dat ze hem wel nodig hadden.

Dat was onzin volgens Andreas. Alleen dat ene woord gebruikte hij: 'onzin'.

Hij stond op, wankelde alsof hij te veel had gedronken. 'Ik ga weg,' bracht hij met verstikte stem uit. Niet 'Ik moet er even uit' of iets dergelijks, maar 'Ik ga weg'.

Ze probeerde Andreas ervan te weerhouden, maar durfde hem niet aan te raken. Er zouden vonken overspringen, niet van liefde maar van gevaar. 'Niet doen. Blijf hier. Je kunt toch gewoon blijven? Dan ga ik op de bank slapen als je dat liever hebt. Morgen zien we wel weer. Dan kunnen we verder praten.' Nauwelijks waarneembaar haalde Andreas zijn schouders op, alsof wat hem betrof niets er meer toe deed. 'Blijf nou, we kunnen het er toch over hebben, over hoe we dit moeten aanpakken, zodat er geen...' Ze praatte maar door en bedolf hem onder een lawine van overtollige woorden, maar het was of hij daar niets van merkte. Met lege ogen keek hij langs haar heen. Hij bleef een tijdje staan alsof een verlamming hem getroffen had. Blick op oneindig, verstand uitgeschakeld. Ze vroeg zich af hoe zij zou reageren als Andreas haar bekende dat hij al een jaar een

relatie had met een ander én dat hij niet van plan was daar een einde aan te maken. Integendeel.

Ze doet de lamp naast de bank uit en loopt naar het raam aan de straatkant. Misschien is hij in de auto gaan zitten. Maar de plek waar hun Peugeot 207 heeft gestaan, is nu ingenomen door een andere auto. Als Andreas terugkomt, zal hij net zo lang rondjes in de buurt moeten rijden tot hij weer een parkeerplek vindt. Als Andreas terugkomt... Dat is geen zekerheid. Misschien neemt hij een hotel. Of hij blijft rijden en rijden. Maakt niet uit waarnaartoe, als hij maar niet naar huis hoeft. Ontwijken, daar is hij altijd goed in geweest, ook in bed. Ruim twee jaar geleden... Ze begint te rekenen... het was de tijd die ze later 'de moeilijke periode' noemden. Toen leek hij steeds verder van haar af te drijven en ging hij soms 's avonds zomaar de deur uit, om net zo zwijgend terug te komen als hij was weggegaan. Ze stelde vragen, maar kreeg geen antwoorden. Het leek of hij zelf niet wist wat hem bezielde. Misschien was het de overgeërfde somberheid van Scandinaviërs die in de winter te weinig daglicht zien. Hij weigerde zich therapeutisch te laten behandelen. 'Ik kom er zelf wel uit.' Niets wees erop dat dat inderdaad gebeurde.

Na die moeilijke of donkere periode was er weinig veranderd. Het was of hij zichzelf en daarmee tegelijk haar was kwijtgeraakt. Zelf kon ze niet meer de energie opbrengen om hem weer te zoeken en hem naar zich toe te halen. Ja, hij ging weer naar zijn werk, maar daar was ook alles mee gezegd. Motivatie, enthousiasme, plezier, het leek allemaal verdwenen. Andreas was nooit een extravert persoon geweest, maar de laatste jaren leek hij steeds meer in zichzelf gekeerd. Zelden vertelde hij nog over kleine belevenissen op school, ruzies of conflicten in vergaderingen. 'Ik zit voor een groot zwart gat,' zei hij een keer

nadat hij uit school thuis was gekomen. Ze vroeg wat hij daarmee bedoelde. 'Een groot zwart gat,' was zijn antwoord, 'en daarachter is alleen leegte.' Wat ze ook probeerde om hem op te peppen of te enthousiasmeren, niets werkte.

Hij kan de auto zomaar ergens hebben neergezet. Op een parkeerplaats naast een tankstation of bij een 's nachts verlaten bedrijventerrein, maakt niet uit waar, zolang hij maar geen levende ziel tegenkomt en met niemand een woord hoeft te wisselen. Blijft hij in de auto zitten of gaat hij zomaar en stukje lopen? De laatste vier, vijf dagen heeft het vooral 's nachts gevoren, maar vandaag begon het juist te dooien. Volgens het weerbericht 'droge dooi', een begrip dat Inge nooit eerder heeft gehoord. Vannacht ligt de temperatuur niet meer onder nul, maar het blijft koud. Ze huivert, maar weet niet waarom. De thermostaat is afgesteld op een behaaglijke binnentemperatuur, twintig graden. Dat haalt ze met haar eigen binnentemperatuur bij lange na niet.

Misschien heeft Andreas in het tankstation iets te eten of te drinken gekocht. Ze stelt hem zich voor op een verder lege parkeerplaats, beschenen door straatlantaarns, van de ene naar de andere kant lopend, weifelend, zoekend, misschien ten einde raad. Wat kan hij nog, wat wil hij nog? Er staat een tafel met twee betonnen banken, bestemd voor mensen die daar even willen rusten. Andreas gaat op een ijskoude bank zitten, legt zijn armen op de tafel, laat zijn hoofd daarop rusten; dat het koud is, valt niet op omdat alles voor hem is verkild. Zijn wereld is onder nul terechtgekomen. Hij trekt zijn armen weg en drukt zijn voorhoofd op het ijzig aanvoelende beton van de tafel, waar met viltstift namen op zijn geschreven.

Naast de bank staat een afvalbak, daaromheen liggen lege blikjes, plastic flesjes en zakken waar snoepgoed in heeft geze-

ten. Ze schudt het hoofd, maar de beelden zijn hardnekkig en weigeren te verdwijnen, vooral dat van zijn gebogen hoofd op dat koude beton in het kille, bleke licht van een lantaarn.

Of zou hij naar Erik zijn gegaan om verhaal te halen? Zoiets past niet bij Andreas' karakter, maar je kunt nooit weten wat iemand doet die zijn grootste zekerheid in één keer is kwijtgeraakt. Ze ziet de twee mannen al voor zich, ruziënd, vechtend. Ze belt Andreas, maar krijgt de voicemail. Zijn stem lijkt anders te klinken, maar dat verbeeldt ze zich natuurlijk.

Wat valt er trouwens te zeggen? Moet ze, in haar rol van zorgzame echtgenote, informeren wanneer hij thuiskomt? Dat is na haar bekentenis een lachertje. Een knetterende ruzie zou goed zijn. Als ze eerlijk is, hoopt ze op zo'n ruzie die de lucht klaart, op een vuurgevecht van woorden, eerst los uit de heup geschoten, later gericht. Verwondingen ingecalculeerd, vooral voor haarzelf. Hier komen ze niet zonder kleerscheuren vanaf, geen van tweeën. We moeten de schade beperkt houden, heeft ze zichzelf ingeprent. Het lijkt een standaardzinnetje, afkomstig uit een handboek waarin dit soort problemen worden behandeld. Ze meent zich een titel te herinneren van een boek dat op haar vestiging van de bibliotheek in de kast staat: *Echtscheiding of vechtscheiding?* Met Andreas kun je niet vechten, hij is een ontwijkende tegenstander, een tegenstander die je de rug toekeert en verdwijnt, als het kan stilletjes.

Terwijl hij zijn jas aantrok, zei hij opnieuw: 'Ik ga weg.' Hij wekte de indruk meer te willen zeggen, maar hapte alleen naar adem en kon niets meer uitbrengen. Ze legde een voorzichtige, troostend bedoelde hand op zijn arm, bang dat hij hem ruw van zich af zou schudden, maar het was of hij het niet eens meer merkte. 'Andreas, we kunnen toch...' Maar hij deed de deur al achter zich dicht, niet met een harde klap zoals ze ver-

wachtte, maar zachtjes, behoedzaam, alsof hij bang was Finn en Olaf wakker te maken, alsof hij hen wilde ontzien. Hij sloop het huis uit, realiseerde ze zich, als een inbreker die iets kostbaars heeft meegenomen. Maar wat was dat dan, wat was er ontvreemd? Was zij niet zelf de dief geweest?

Ze heeft drank nodig. Niet één glas wijn, maar minstens drie, zodat alles wordt verzacht, alle scherpe randjes weg worden gevild en ze zichzelf niet meer dwingt om na te denken over wat er verder moet gebeuren. Tientallen keren is ze door dit dramatische scenario heen gegaan. Voor elke nieuwe scène probeerde ze een alternatief te bedenken, maar steeds kwam ze uit op dat ene, definitieve moment, dat ene onontkoombare besluit, dat ze al eerder heeft genomen.

Andreas had op z'n minst iets kunnen vermoeden. Maanden geleden hadden ze voor het laatst seks gehad. Zelfs ver voor Erik zich aandiende, liep ze rond met het gevoel dat ze samenwoonde met een goede vriend, aan wie ze weliswaar alles kon vertellen, maar die verdomd weinig terugzei. Ze waren elkaars vanzelfsprekendheid geworden. Het leek of hij elke opmerking van haar voor kennisgeving aannam. Leuk om te weten, maar we gaan gewoon verder waar we geëindigd zijn. 's Nachts sliepen ze in één bed, maar daar was vrijwel alles mee gezegd. De spaarzame keren dat ze seks hadden, moest het initiatief van haar uitgaan, maar zij zocht hem ook steeds minder op. En wanneer zij niet zocht, vonden ze elkaar niet. Ze had al veel eerder pogingen gedaan om er met hem over te praten, maar Andreas was olympisch kampioen de-boot-afhouden. Alleen leverde dat geen gouden medaille op.

Aan Erik had ze laten weten dat donderdagavond dé avond was. De volgende dag zou hij vrij hebben en daarna kwam het weekend. Hoefde hij Andreas in ieder geval drie dagen

niet tegen te komen. Nadat *Nieuwsuur* had afgesloten met een reportage over Brussel, waar twee dagen eerder een jihadistische aanslag was gepleegd, had ze voldoende moed verzameld om het aan Andreas te vertellen. Misschien dat zo'n aanslag met veel doden en gewonden hun eigen problemen nietig zou laten lijken. In het NOS-journaal was het al eerder over die aanslag gegaan. Finn was toevallig in de kamer. Net als Olaf kijkt hij zelden televisie. Inge zei: 'Verschrikkelijk voor al die mensen.' Finn vond het gek dat ze zich druk maakten om slachtoffers in België, maar niet om al die mensen, al die vrouwen en kinderen in het Midden-Oosten die omkwamen door geweld, door de gifgasbommen van Assad. 'Selectieve verontwaardiging'; het verbaasde haar dat Finn die term gebruikte. Waarom bekommerde hij zich plotseling om mensen in het Midden-Oosten? Op een brede politieke belangstelling heeft ze hem nooit kunnen betrappen.

Inge ontkurkt een fles rode wijn, maar schenkt geen glas in. Het zou lijken alsof er iets te vieren valt. Stel dat Andreas ineens in de kamer verschijnt, net zo geruisloos als hij is vertrokken. 'O, een feestelijk glaasje wijn? Wil je ergens op proosten, op je nieuwe relatie?' Een van de jongens zou nu ook de kamer binnen kunnen komen, gewekt door een onverklaarbaar voor gevoel. 'Waar is pap?' Dan heeft ze het een en ander uit te leggen. Maar dat heeft ze sowieso. Het zou beter zijn om dat samen met Andreas te doen. Gedachten, beelden, woorden... alles flitst door haar hoofd. Ze ziet zichzelf naast Andreas op de bank zitten. Finn en Olaf tegenover hen. Ongemakkelijk en onzeker. We moeten jullie iets vertellen. Papa en mama die een verhaaltje vertellen. Voor de verandering doen ze het samen en het is echt gebeurd, nee, het gebeurt nu en het is belangrijk voor de toekomst, voor jullie, voor ons alle vier.

Hoelang was het geleden dat ze Olaf voorlazen voor het sla-pengaan? Hij zat toen in groep vijf en kon zelf al redelijk vlot lezen, maar wilde nog altijd worden voorgelezen, het liefst terwijl hij bij haar op schoot zat. Olaf... ze glimlachte. Vooral voor Olaf zou het moeilijk zijn. Andreas mocht dan denken dat de jongens hem niet meer nodig hadden, maar dat gold zeker niet voor Olaf. Voor Finn was het anders; die leefde vooral zijn eigen leven. Als ze het daar moeilijk mee had, dwong ze zich om aan haar eigen jeugd te denken, aan wat ze allemaal verzwegen voor haar ouders, hoe ze weigerde hen toe te laten in haar wereld, want als ze dat deed, was die wereld niet meer volledig van haar. Bovendien was ze bang verantwoording te moeten afleggen en zogenaamde goede raad te krijgen.

Het is stil op straat. Aan de overkant loopt een man met onvaste tred in de richting van het plein. Er is nog steeds geen vrije parkeerplaats. De overduidelijk aangeschoten man stopt bij een boom en leunt er met een hand tegenaan. Inge wendt haar hoofd af op het moment dat hij zijn gulp open lijkt te rit-sen.

‘Kom op, Andreas,’ fluistert ze. Zo los je het ook niet op, vult ze in gedachten aan. Je kunt je niet verstoppen. Laten we als verstandige, volwassen mensen... En dan weet ze het niet meer.

Zelf heeft ze ook verstoppertje gespeeld, bijna een jaar, maar het werd onmogelijk om daarmee door te gaan. Soms had ze het gevoel uit elkaar te barsten als ze langer zou zwijgen. De woorden zouden onbeheerst naar buiten komen. Ze zag een knappende ballon voor zich, een opspuitende modderstroom, een huis waar de ramen uit vlogen na een ontploffing... Geen geruststellende beelden, maar onvermijdelijk. Verschillende keren heeft ze Erik beloofd hun verhouding op te biechten aan Andreas. Het moest, het kon niet anders. Morgen, ja, morgen

doe ik het. Nee, het kwam niet goed uit. Het komt nooit goed uit. Ik weet het. Zo gaat het niet langer. Je hebt gelijk. Het werd een routineuze dialoog, die ze liever niet uitspraken. Maar vanavond heeft ze haar toezegging ingelost en heeft ze de ban gebroken. De vraag is wat er nog meer is gebroken.

Het is al halfeen. Hoelang zou Andreas het volhouden? Inge ziet hem weer voor zich, nu zittend in de auto, starend in het donker van de nacht. Of hij is toch uitgestapt en loopt een willekeurig pad af. Een pad dat nergens naartoe leidt, zeker niet naar zijn diepste wens, als hij zelf die wens al zou kennen. Onverrichterzake keert hij terug, stapt in de auto, start de motor, rijdt naar huis, vindt na wat te hebben rondgereden een parkeerplaats, komt boven, treft haar hier aan. Er valt niets meer te zeggen. Of misschien valt er heel veel te zeggen, maar doet het er allemaal niet meer toe. Woorden kunnen de werkelijkheid niet meer redden.

Het is of ze last heeft van een enorme onverteerbare brok eten. Ze legt een hand op haar maag, drukt even, maar dat verandert niets. Ze herinnert zich die keer dat ze in Brugge mosselen hadden gegeten. Bij haar zat er kennelijk een verkeerde tussen. Doodziek is ze geweest, nog twee dagen na de mosselmaaltijd. Nooit eerder had ze zo verschrikkelijk moeten overgeven. Andreas was een en al zorgzaamheid, misschien vooral omdat ze op zijn voorstel mosselen hadden besteld. Vrijwel altijd was hij bereid de schuld op zich te nemen als er iets fout liep. Het was duidelijk wie nu de schuldige was. Mogelijk zou Andreas desondanks zeggen dat het door hem kwam, dat hij bijvoorbeeld te weinig aandacht aan haar besteedde, hun relatie verwaarloosde en te veel door zijn werk werd opgeslokt. Dempfen, uitschakelen, verzachten, daar is Andreas goed in, verdomd goed, te goed.

In de keuken drinkt ze een glas water. Jammer dat ze geen logeerkamer hebben, anders zou ze daar nu gaan liggen. Of zal ze toch naar de slaapkamer gaan, hoewel van slapen geen sprake kan zijn? Ze beeldt zich al in dat ze Andreas hoort binnenkomen, dat ze zijn voetstappen hoort, dat hij voor de deur van hun slaapkamer blijft staan, zijn adem inhoudt, terwijl zij hetzelfde doet. Hoe zouden ze nog samen in één bed kunnen liggen? Misschien heeft hij zich dezelfde vraag gesteld en is hij naar een hotel gegaan. Eenzame man in hotelkamer, een nieuw beeld dat de andere enkele seconden verdrijft.

Haastig loopt ze door de kamer, van de bank naar de boekenkast, naar de tv, naar de stoel in de hoek, naar de bank, steeds hetzelfde parcours, alsof dat voor haar is uitgezet. Ze pakt haar telefoon en belt nogmaals Andreas.

‘Dit is de telefoon van Andreas Hoekberg. Ik ben nu niet bereikbaar. Je kunt een bericht inspreken na de piep, dan bel ik zo snel mogelijk terug.’

Hoewel Inge aanneemt dat het weinig zin heeft, spreekt ze toch iets in. ‘Ik ben het, Inge. Ik wil graag weten waar je bent en wanneer je weer thuiskomt...’ Ze vraagt zich af of hij hun woning nog als zijn thuis beschouwt. ‘Ik... eh, ik ben een beetje ongerust.’

Door dat te zeggen, neemt bij haar het gevoel van ongerustheid juist toe. Ze schenkt een glas wijn in en drinkt het met gretige slokken leeg, waarna ze het weer vult, bijna tot de rand.

‘Proost.’ Ze neemt deze keer kleine slokjes. Beheersing, daar komt het op aan. Nu meer dan ooit.

Het opgeblazen gevoel in haar maag neemt enigszins af. De eerste horde heeft ze genomen. De tweede zal minstens zo moeilijk zijn. Hoe zullen Finn en Olaf reageren?

Zoals hij vaker in zijn eigen wereld blijft hangen

Inge schrikt wakker van de bel. Even is ze in verwarring. Waarom ligt ze op de bank, waar is Andreas? En dan dringt de werkelijkheid tot haar door. De bel gaat een tweede keer. Het klinkt ongeduldig en tegelijk alarmerend. Ze komt over-eind en stoot tegen het tafeltje, zodat het wijnglas omvalt. Een restje rode wijn komt op haar blauwe broek terecht. Andreas, dit moet Andreas zijn. Zijn sleutels vergeten. Tegelijk vraagt ze zich af met welk huismiddeltje je zo'n vlek het beste kunt verwijderen. Zout erop strooien? Krankzinnig om daar nu aan te denken. Ze kijkt op haar horloge: twintig voor vier.

Ze drukt op het knopje van de intercom. 'Andreas?'

Een onbekende stem reageert. 'Mogen we even boven komen?'

'Andreas?' herhaalt ze.

'Nee, politie... Kunnen we even met u praten, mevrouw?'

Ze laat de straatdeur opengaan, opent de deur van hun appartement en buigt zich op de overloop over de trapleuning. Beneden staan twee politieagenten, een man en een vrouw.

'Wat is er?' vraagt Inge.

'Mogen we binnenkomen?' vraagt de vrouwelijke agent.

Ze moeten bij het verkeerde adres hebben aangebeld. ‘Dit is nummer vierentwintig, eenhoog, Hoekberg en Mondria. Moet u hier wel zijn?’

‘Ja, dat klopt... Hoekberg.’

De agenten lopen de trap op, langzaam, alsof ze een taak moeten volbrengen die ze liever aan anderen over zouden laten. Ze staan in het halletje, wat ongemakkelijk dicht bij elkaar.

‘Komt u binnen,’ zegt Inge.

De vrouwelijke agent stelt zich voor. ‘Sanne Termors.’

‘Valkhoven,’ zegt de andere agent, ‘Stefan Valkhoven.’

Inge geeft beiden een hand. ‘Inge Mondria.’

Hoewel ze haar uiterste best doet om het voorgevoel zo ver mogelijk bij zich vandaan te houden, weet ze het. In feite heeft ze het de hele tijd al geweten, elke minuut zekerder, terwijl ze het tegelijkertijd ontkende. Waarom die beelden van Andreas, die op een parkeerplaats onrustig heen en weer loopt? Waarom die geruststellende gedachte aan een hotel?

‘Kunnen we even gaan zitten?’ vraagt Termors.

Inge gaat hun voor de kamer in. ‘Sorry, ik heb net een glas omgestoten.’

De agenten gaan dicht naast elkaar op de bank zitten, alsof ze elkaars steun nodig hebben.

‘Is er iets met Andreas?’

‘Uw echtgenoot,’ zegt Termors.

Inge knikt.

Termors vertelt met haperende, zoekende stem wat er is gebeurd, haar blik naar beneden gericht. Het is niet zo dat Inges wereld instort, ze stort zelf in. Ze hoort een wanhopige schreeuw, en nog een. Pas als Termors op de leuning van haar stoel komt zitten en een arm om haar heen slaat, beseft ze dat die schreeuw uit haar eigen mond kwam. Ze vloekt, schudt

de arm van Termors van zich af en probeert te gaan staan. De agenten weten haar overeind te houden en leiden haar naar de bank, waar ze willoos op neervalt.

‘Kunnen we iemand bellen om bij u te blijven?’ vraagt Termors.

‘Nee, niemand, er is niemand.’

Olaf wrijft in zijn ogen. ‘Wat is er?’

Inge zit op de rand van zijn bed. Haar linkerhand rust op zijn schouder.

‘Hoe laat is het?’ vraagt hij. ‘Ik hoef toch nog niet naar school?’

‘Nee, natuurlijk niet. Het is kwart over vijf, kwart over vijf ’s nachts.’ Ze hoort hoe vreemd haar stem klinkt. Haar keel voelt rauw.

Hij komt overeind. ‘Waarom maak je me dan wakker?’

Ze kan geen woord meer uitbrengen. Nadat de agenten zijn vertrokken, heeft ze nog meer dan een uur op de bank gelegen, af en toe huilend, met een vuist op een kussen rammend. Iets na vijf uur schrok ze wakker uit een droom vol dreiging en wanhoop.

Olaf herhaalt zijn vraag.

‘Ga je mee, Finn wakker maken?’

‘Waarom moeten we Finn wakker maken?’

‘Straks.’ Inge voelt de tranen weer opwellen.

‘Wat is er aan de hand? Waar is papa? Er is toch geen brand of zo?’

‘Nee, geen brand,’ zegt Inge. ‘Ik vertel het straks.’ Ze heeft eerder bedacht hoe ze de verschrikkelijke realiteit onder woorden zou kunnen brengen, maar kan zich die formuleringen niet meer voor de geest halen.

Met zichtbare tegenzin stapt Olaf uit bed. Hij heeft een onderbroek aan en een volwassen T-shirt, dat ooit van zijn vader is geweest. BORN IN THE USA – BRUCE SPRINGSTEEN staat erop.

Sloffend volgt Olaf Inge naar Finns kamer. Ze heeft het idee dat de lucht dikker is dan anders, dat ze erdoorheen moeten waden. Ze vraagt zich af of Olaf hetzelfde ervaart. Vijf meter is nu een flinke afstand, de grond is stroef en werkt haar tegen. Misschien is dat maar beter ook. Niets mag doorgaan, alles zou teruggedraaid moeten worden. Ook haar tranen moeten weer terug haar ogen in lopen.

Finn wordt wakker als Inge het licht aandoet. Hij kijkt alleen maar voor zich uit, naar het plafond. Inge richt haar ogen daar ook op. Niets te zien natuurlijk, een plafond met in het midden een simpele bollamp. Finn houdt van helder licht. Ze betwijfelt of ze in staat is om te vertellen wat ze moet vertellen.

‘Is er iets?’ vraagt Finn uiteindelijk.

‘Ja,’ zegt Olaf, ‘waarom maak je ons zo bizar vroeg wakker?’

‘Vanavond is er...’ Inges stem stokt. Haar benen kunnen haar niet meer dragen. Ze steekt een arm uit en vindt steun bij Olaf. Hij leidt haar naar een stoel. ‘Ga even zitten, mam.’

Olaf kijkt haar onderzoekend aan. Ze wendt haar gezicht af.

‘Je hebt helemaal rooie ogen. Heb je gehuild of zo?’

Ze knikt.

‘Is er iets gebeurd met oma of opa Mondria? Met Rosa of André? Of met oma Hoekberg?’

Ze schudt het hoofd. Niet omdat ze niet wíl praten, maar haar spraakvermogen laat haar volledig in de steek.

‘Waar is papa?’ vraagt Olaf. ‘Ligt hij nog in bed?’

Finn heeft zijn ogen open, maar geeft verder geen teken van leven.